

Triur clainne na
bárd + sgalóighe
av Micheal Mhag Ruaidjri

Lantskalden s tre söner.

Det var en gång för länge sedan två bröder, och längesedan var det. Om vi hade funnits på den tiden, så skulle vi inte ha levat nu; vi skulle kunnat haft en färsk historia eller en gammal historia och det är inte mera sannolikt, att vi skulle ha varit utan någon historia.

Árd-sgológ hette den äldre brodern, för på sin dödsbädd hade hans far överlämnat allt som han ägde åt Árdsgológ, och därför hade den yngre brodern lust att hämnas på Árdsgológ. Men för den skull stannade han kvar i samma hus som godsägaren, men om han det gjorde så var det mot sin vilja han gjorde det allra minsta arbete, för han visste att han inte arbetade för egen räkning utan för en annan mans dotter, ty Árd-sgológ hade beslutat gifta sig, och han kunde förstås få vem han ville av landets döttrar, ty det fanns inte en enda man i landet som var mera välsituerad än han, och hans bror Coirneach var alldeles tomhänt (utan smått och utan stort) och arbetade mot sin vilja åt sin broder hemmansägaren. Han sökte ständigt ett tillfälle att spela (vålla) hemmansägaren ett spratt (skada), om han bara kunde, och det fanns ingen på hans tid som var slugare och påhittigare eller uppfinningsrikare än Coirneach på huvudets och förståndets vägnar.

Det var nu goft och väl och inte illa. Sgológen sände vänner för att fria åt sig och, min hjärtans pojke, han

fick också en stark, kraftig och vacker och söt hustru (flicka) med en så smärt och smidig figur att den kunde gå genom en guldring. Det lagades till ett ståtligt bröllop och det var förstås hundratals som under veckans sex dagar åt av den härliga bröllopsmaten, men Coirneach fick inte mer av bröllopsmåltiden än "Paidius andel av rovan (moroten)", d.v.s. bara den lilla smaländan.

S.2

Det var nu godt och väl. När bröllopet var alldeles förbi gav sig bröllopgästerna i väg var och en till sitt och det nygifta paret stannade hemma hos sig och Goirneach hos dem. ~~När de hade varit gifta i fem år, förlusterna av hustrun plågade godsägaren~~
 Livet artade sig bra för dem ty de hade lycka och framgång och guld det strömmade in hoptals till dem. När de hade varit gifta i fem år, dog hustrun. Förlusten av hustrun plågade godsägaren mycket, ty hon efterlämnade tre små moderlösa, tre söner, godsägarens tre barn, och, käre vän, hennes död vållade godsägaren så stor sorg, att han dog sex månader därefter. Då såsom aldrig förr flöt Coirneach riktigt ovanpå, ty han dansade maisiss av förtjusning när all rikedom var till hans rådighet och han var inte sen att taga den i besittning, ty han samlade allt som var avvärde jämte det att han sålde all jord som tillhört godset, och han samlade ihop pengarna och gav sig bort ur landet utan att någon mänska visste vart han styrde kosan och han lämnade de tre faderlösa åt grannarnas godtycke, vare sig de ville uppfostra dem eller låta dem dö.

När grannarna såg att de var utan far och mor, så tog de hand om dem och uppfostrade dem i sällskap med

sina egna barn och sörjde för att sätta dem i skola och ge dem undervisning på samma sätt (av samma slag) som landets barn fick, och grannarna gav akt på att det var något häpnadsväckande över vanliga mått i Bárd-sgológs söners begåvning, ty de var klokare och slugare (intelligentare) medan de ännu var barn än män i tjugooårsåldern. Grannarna var mycket fästa vid dem, och de berättade alltid för dem om det svek (den skamliga handling) som deras farbror hade begått mot dem, men det vållade dem inte något bekymmer alls, ty de var övertygade att den dag skulle komma då de skulle ge honom anledning till att gråta. De förkovrades och tillväxte i klokhets var dag och de stannade hos grannarna tills den yngste sonen var 21 år gammal. Cunglach hette han.

S.3

Vid den tiden ungefär satt de tre bröderna och rådslog och Cunglach sade:

"Det är på tiden för oss att hädanefter sköta oss själva och det är hög tid för oss att gå och söka vår farbror och kräva upprättelse av honom för den orätt han har gjort oss".

De andra båda gick in på Cunglachs förslag och de tog farväl av grannarna och så bar det iväg med dem nerför backe och oppför backe så fort benen bar dem. De gick så raskt som Marsvindens fläkt och det uppstod ett dammoln bakom dem som skulle kunna göra hundratals blinda, genom deras fötters raskhet och deras stegs snabbhet. De gick och de gick allt vad de orkade tills de var fjärran från sin födelsebygd, och när de nästan var utmattade av vandringens ansträngning, av törst och

av brist på mat, måste de förkorta sina steg och gå sakta. De lämnade stora vägen och slog in på en mycket trång, krokig och krum gångstig där grässtråna slokade vid dikeskanten, och de stod en liten stund och betraktade det ymniga gräset som växte på vägkanten (den dåliga, onyttiga marken), och Cunglach sade till de båda andra:

"En grå häst har betat här och han har en lucka i tänderna (är tandlös)".

"Ja" sade den andre, "och han är enögd".

"Ja", sade den tredje, "och han är halt."

Det var nu godt och väl. De gick vidare sedan de sagt detta och skämtade med varandra och de hade inte gått mer än en halvmil, då de fick se en stor man som kom emot dem med en stor käpp i handen. När han hade kommit inom talhåll för dem, ropade han:

"Å", sade han till dem. "Har ni sett en häst beta på de vägar, där ni gått?!"

Alla tre brast i skratt och Cunglach sade:

S. 4. "Var det en grå häst?" - "Ja, det var det", sade han.

Hade han mist några tänder?" sade Cunglach. - "Ja", sade mannen.

"Var han halt?" sade den andre brodern. - "Ja visst", sade han.

"Var han enögd?" sade den tredje brodern.

"Ja min själ, var han det!" sade mannen. "Ni har reda på alla hans kännetecken och var nu snälla och säg mig, var han finns!"

"Nonsens!" (Prata strunt) sade Cunglach. "Vi har inte

alls sett din häst."

Mannen blev ursinnig över att de skojade med honom och han höll ihärdigt i måd att påstå att de hade gjort någonting med hästen och att de måste ge honom godtgörelse. Det hjälpte inte vad han sade till dem, ty de bara drev med honom.

"När ni inte har någon hänsyn för mig", sade han, "så måste ni följa med till domaren som bor här borta, och kanske ni har respekt för hans dom, ty jag går i god för att han kommer att bringa er på andra tankar."

"Ja, vi går gärna med dig", sade de, "och du skall få lov att svära mot oss som du har lust."

Alla fyra gick steg för steg tills de kom till domarens hus. Domaren trädde fram inför dem och satte på sig peruk för att fälla dom och han sade till hästens ägare:

"Redogör för den anklagelse du har mot de här männen!"

Hästägaren började berätta och när han hade redogjort för vartenda ord inför domaren, sade domaren till dem:

"Jag måste döma er om ni inte ger mig klar bekännelse om vad ni har gjort med hästen eftersom ni har sagt alla de kännemärken som fanns på hästen".

S.5.

Cunglach svarade och sade:

"Vise domare, vi har inte alls sett hästen". Och domaren sade:

"Var ni inte väl i stånd att tala om för honom hästens kännemärken?"

"Det var en lätt sak att göra", sade Cunglach.

"Har ni någon spådomsförmåga?" sade domaren.

"Nej," sade Cunglach, "men vi har klar och skarp tankeförmåga (intelligens)"

"Godt och väl!" sade domaren, "men tala då om på vad sätt ni fick kunskap om hästens färg, hans hälta och hans enögdhet!"

Cunglach svarade och sade:

"Jag betraktade gräset som växte vid dikeskanten och därvid gav jag akt på vita hästtagel bland gräset och jag sade mig att där en grå (ell vit) häst hade betat där någon tid, och på varje ställe där hästen hade tagit en munfull gräs, så var det mitt i bettet grässtrån som inte hade följt med, och då begrep jag av bettatoets form att där var en lucka i tandraden".

Den andre brodern talade och sade:

"Jag såg den platsen där han hade vältrat sig och jag gav akt på att det var ett spår av hans ena öga i leran, och då begrep jag på den grund att det ögat var blindt, ty om han hade haft synen i behåll i det, skulle han ej ha slagit det mot jorden."

Därpå sade den tredje brodern att han hade sett spår av hästskorna i gräset men det syntes inte spår av mer än tre och toppen (spetsen) av den fjärde., "och då herr domare, skulle inte då en enfaldig man ha begripit att den hästen var halt, ty han hade linkat när det inte syntes spår av alla fyra skorna; och nu borde", sade han till domaren, "den förklaringen vara tillräcklig för dig beträffande kännemärkena."

"Jo, Gud bevare oss!" sade domaren, "jag må vara belåten eller ej, så kan jag inte döma er, ty det är ni som borde vara domare och ej jag. "Gå du din väg", sade han till hästens ägare, "ty jag kan inte göra ett dugg för dig."

Han gick sin väg smågrälände för sig själv och därpå talade domaren med Bårdsgológs tre söner och sade:

"Sitt ner och vila er för jag skulle ha lust få tillfälle att prata mer er, ty jag har aldrig träffat på någon som är visare än ni mer än hövdingen i detta land och jag tänker att ni måste vara släkt med honom, ty ni liknar honom."

Cunglach talade och sade: "Vad heter hövdingen, om jag får lov?"

"Bevars väl", sade domaren, "eftersom du ställer den frågan till mig, så skall jag gärna tala om hans namn för dig. Coirneach mac Cumhaill heter han."

"Tusen tack, herr domare", sade Cunglach och därmed de tre på varandra och började skratta.

Det var nu godt och väl, hjärtans bror. Domaren befallte sin tjänare raskt göra i ordning enmåltid och servera de tre männen. Den blev iordningställd men när maten sattes fram för dem, var det ingen av dem som smakade den fast den mat som de hade fått bestod av vetebröd, svinstek och vin. Efter en stund kom tjänaren in till dem med mer vin, och när han kom, så hade de ej smakat en munsbit av maten eller en lkunk av drycken (ett dugg av vare sig mat eller dryck).

"Bevars", sade han. "Är maten dålig eller varför äter ni inte?"

Cunglach talade och sade:

"Jag kan inte äta brödet", sade han, "ty det har vuxit på de dödas ben."

"Och jag kan inte äta av steken", sade den andre brodern "ty grisen har ammats av en hynda."

"Jag har motvilja mot vinet" sade den tredje brodern,
"ty det är en stövelmakareson som har gjort det."

S.7.

Tjänaren sade varken knäpp eller knyst utan gick åstad till domaren och talade om vad jag nyss berättade för er. Han lyssnade tålmodigt till tjänarens ord och när han hade ~~hunnit~~ framfört sitt budskap, var han nära att tappa förståndet i fråga om vinet, ty det dracks inte en droppe vin i hans hus som han inte själv hade gjort.

Han gick åstad till dem och frågade om maten smakade dem. De svarade att den inte var dem till pass och de sade samma anmärkningar i hans närvaro som de hadesagt till tjänaren.

"Nå, godt!" sade han. "Det där måste undersökas i morgon och om ni har ljugit så skall ni aldrig se dagens ljus i morgon."

"Det är vi belåtna med", sade de ~~till honom~~.

Domaren gjorde ingenting annat än skickade bud efter förvaltaren. På ögonblicket infann sig förvaltaren och bugade för domaren som sade till honom:

"Jag skall nu ställa några frågor till dig, och om livet är dig kärt så kom inte med någon lögn. Berätta först," sade han, "var det vetet har vuxit, av vilket vi sist lät mala mjöl?"

Förvaltaren svarade honom och sade att vetet hade vuxit i randen av gamla kyrkogården som låg nedanför kalvhagen.

"Det är bra", sade domaren. "Säg mig nu", sade han, "hur uppföddes eller ^{vem} ~~hur~~ ammade de grisar (din gris) som slaktades häromdagen?"

Förvaltaren svarade honom att den sista griskull som suggan hade haft var femton grisar men hon hade inte mer

än fjorton spenar och den minste grisen blev således utan spene,"och jag tyckte det var synd om honom, för jag förstod att han skulle svälta ihjäl av brist på mjölk. Samtidigt hade en hynda valpar och jag lade digrisen att dia på henne, tills han var i stånd att äta för sig själv."

"Det är bra", sade domaren. "Nu har du talat om vad jag ville veta (gjort din syssla)".

S.8.

Förvalataren gick till sitt arbete och domaren gick till sitt eget rum och kallade till sig sin mor. Hon kom in till honom och han stängde dörren. De satte sig ner till ett samtal och mitt under samtalet frågade han henne vad för slags man som hans far hade varit i början av sin ungdom eller om han hade haft något slags yrke.

Hon sade honom att han hade varit son till en kung med hans drottning och att han var rundligt rik så länge han levde och att han var mycket nogräknad så att han kunde inte begagna de skor som skomakarna gjorde, för de satt illa, och han var så skicklig så att han brukade göra stövlar åt sig och åt sitt folk (sin familj), för ingen enda annan förstod sig på att göra sådana, och kungafamiljerna i landet brukade efterspörja vilken plats din faders familj fick sina skodon, men de fick aldrig besked om densaken. Det är, min son, vad jag har att berättat för dig om din far."

"Tack skall du ha mor!" sade han. "Jag är nöjd med din redogörelse".

Han gjorde ingenting annat än att han gick till rummet där de tre bröderna befann sig och så sade han strax:

"Vartenda ord som ni har sagt är sant och ni måste vara ena riktiga profeter och i stället för att döma er

så är det så att jag skall ge er logi i mitt hus för ett helt år och ni får äta och dricka vid samma bord som jag".

"Du skall ha tusen tack för ditt erbjudande"; sade Cunglach, men vi kan inte stanna, ty vi är nödsakade att gå vår väg så fort och raskt som det är oss möjligt, och innan vi går åstad, skulle vi vilja be om ers högvördighet tillåter; att få veta kortaste vägen till den där hövdingens hus, för vi skulle vilja ha tillfälle att tala med honom.

S.9

Domaren talade och sade:"Jag skall sätta er på rätta vägen, men jag skulle mycket föredraga om ni skulle vilja stanna en tid i mitt sällskap (hos mig), men när ni inte har lust att göra det, så har ni här en börs med guld som skall bekosta (bära er)(?) en del av vägen."

Cunglach grep guldbörsen och var mycket tacksam för gåvan och så gav de sig åstad med domaren i spetsen för att visa dem vägen som gick direkt till hövdingens hus som de sökte.

Det var nu godt och väl. När de hade fått besked om vägen, bugade de för domaren och skakade hjärtligt hand med honom. Han sade då till dem:

"Om ni har något att göra med Coirnach, så var på er vakt mot honom, ty han är en farlig och svekfull man, och, unga män! när helst ni har lust att komma tillbaka till mitt hem, så skall ni vara sjuhundrafalt välkomna!"

"Du skall ha tusen tack, vise domare!" sade Cunglach, "men vi måste nu skiljas från varandra, ty det finns ej tid för dröjsmål. Kanske vi kommer att återvända och kanske inte."

Därmed gick de åstad som en fläkt av marsvinden och det dröjde varken länge eller lite innan de var utom syn- och hörhåll för domaren.

Det var nu godt och väl, min hjärtans bror. Domaren återvände hem och de tre ynglingarna gick raskt och det var minsann inte mycket gräs eller vatten som växte under deras fötter innan de nådde hövdingens hus, och han var deras farbror. När de kom in vid slutet av vägen, berättade man för dem att jövdingen behövde tre tjänare, och de sade förstås att de sökte tjänst.

"Det är bra", sade förvaltaren till dem, ty det var med honom de talade. "Låt oss nu gå till hövdingen och jag förmodar att han tar er i sin tjänst."

Det var nu godt och väl. Förvaltaren förde dem inför hövdingen och han sade till Coirneach:

S.10

"Här är tre ynglingar som söker en husbonde och om de bahagar dig, så bör du ta dem i tjänst."

Coirneach såg upp från sina ögonbryn på dem och sände sin blick tvärsigenom dem så skarp som om han dömde dem.

Efter en paus på en minut eller två talade han och sade till den kraftigaste av de tre männen:

"Vad är det för slags arbete som du kan?"

"Jag är slaktare", sade han.

"Det är bra", sade Coirneach. "Jag behöver en sådan som du."

Så talade han till den andre brodern i ordningen och sade:

"Vad är det för slags yrke du är hemma i?"

"Jag är bagare (degknådare) så god som någon som knådat deg i tråg."

"Det är bra nog", sade han. "Jag behöver en degknådare."

Så talade han med Cunglach, för han var den minste av de tre, och han tog honom till sist.

"Har du något yrke alls?" sade han till Cunglach.

"Jag är inte yrkesman i arbetsskicklighet (uppfinningsförmåga) men jag är historieberättare ur minnet, ty det är det levnadssätt jag har valt åt mig i min första ungdom."

"Ni har kommit i rätta ögonblicket", sade Coirneach, "ty jag har sedan lång tid sökt sådana som ni."

Han tog alla ter i sin tjänst och kom överens med dem (tillfredsställde dem) beträffande lön och den äldste broderns arbete var att slakta massor av ~~sk~~ kött alltefer^{t/} som det behövdes och bagaren måste förstås knåda deg och baka åt husets folk, och det som var Cunglachs arbete var att berätta sagor från solens nedgång till dess uppgång. Därvid satt han i en stol vid huvudända n av Coirneachs säng och han fick hela tiden ej låta munnen stå stilla. Det gjorde detsamma om Coirneach sov eller var vaken: Cunglach måste fortsätta med sitt sagoberättande, och det var det kontraktet som de hade gjort sinsemellan, att om det blev något uppehåll i hans berättelse, så skulle han ~~m~~sta huvudet nästa dag.

S.11

Godt och väl, hjärtans vän. Slaktaren gick till slakthuset för att slakta en oxe. Han grep yxan och lyfte den till hugg över hans nacke (sin?), men innan yxhammaren nådde oxens huvud (panna). lade (släppte) han ner yxan på marken och tog av sig sin rock och sin skjorta. Han satte rocken på sig närmast skinnet och därefter skjortan över rocken. Han grep åter yxan och lyfte den till ett

långt och långsamt slag, men innan han slog till oxen, släppte (lade) han från sig yxan. Coirneach fick bud om att slaktaren var galen på grund av de besynnerliga fakter han gjorde. Corrnach kom genast dit och frågade slaktaren hur det kom sig att han inte dödade oxen.

"Ack, bevars väl!" sade slaktaren. "Det är en fråga i mina tankar som vållar mig stort besvär, och jag kan inte döda oxen förrän jag får fatt i en man som löser min fråga."

"Vad är det för en fråga?" sade Coirneach. "Begriper du inte att hur nära din rock är din kropp, så är skjortan ännu närmare, och den som är dig närmast är din mor som har burit dig tre kvartal i sitt liv (i sin buk) och som gav dig sitt bröstsaft innan du var i stånd att äta vanlig mat på egen hand!"

"Tusen tack för din upplysning!" sade slaktaren, "ty nu förstår jag att min mor är närmare släkt med mig än min far."

Därmed tog han itu med sitt arbete och det dröjde varken länge eller lite förrän han slaktade och flådde oxen.

Bagaren hade under tiden satt i gång sin syssla och Coirneach gick bort till honom för att se vad slags arbete han hade för sig, och när han kom in, hade bagaren en klump deg och han höll på att knåda och kavla ut den och allteftersom han plattade ut kakan (limpan, leven), grep han den ånyo och gjorde en degklump av den igen. Det där tyckte Coirneach inte om och sade till honom:

"Sluta upp att stå och ha degen som leksak utan kavla raskt ut brödet!"

"Jag kan inte ta itu med mitt arbete", sade bagaren, "förrän jag finner någon människa som är klokare än jag själv och som kan tala om för mig vilket som är lättast, att gå till helvetet eller till himmelen."

"Är det på det viset?" sade Coirneach.

"Ja visst", sade bagaren.

"Och vet du då inte", sade Coirneach, "att det är lättare att ta två steg utför en bergssluttning än att ta ett steg uppför bergssluttningen?"

"Jag är dig tacksam", sade bagaren, "för mitt sinne är belåtet, och jag svarar för att det inte skall dröja länge förrän jag har knådat färdigt fullt upp av bröd åt dig."

Därmed började han knåda och Coirneach gick ut mumlande för sig själv att de här tjänarna var honom för sluga.

Det var nu godt och väl och inte illa. Allting gick väl i lås tills nattens skymning följde på, och när den kom, gick Cunlach naturligtvis in till Coirneachs hus och satte sig i en bekväm stol och Coirneach satt i sin stol. Sedan Coirneach hade satt sig till rätta, väntade han att Cunlach skulle börja sin historia men det kom varken knäpp eller knyst ur hans mun.

"Varför börjar du inte berätta?" sade Coirneach.

"På husbondens lott kommer den första historien", sade Cunlach.

"I morgon skall du få veta om (den) det", sade Coirneach, "ty jag skall ha ditt huvud högt över min port."

"Om det är på det viset", sade Cunlach, "så måste jag

börja, men det säger jag dig att katten är inte slugare än vad han lurar på".

Därmed, pojke, började Cunglach berätta och genom hans muns ljuva ord föll Coirneach i djup sömn, och berättaren fortsatte med sin berättelse till klockan blev tolv. Men ungefär vid den tiden började Cunglach tänka på att ondskan alltid fanns i hans farbrors hjärta, och att han, i synnerhet om han fick veta att det var Bårdsgológs tre söner som han hade hos sig, skulle föra dem till döden inom en handvändning.

Cunglach steg upp och fick fram en hästskalle som han på förhand hade skaffat sig för ändamålet och han lade skallen på en fjäder (spiralfjäder) som han satte fast på stolen och hästskallen pratade och Coirneach snarkade. Så gav sig Cunglach ut och de andra båda inväntade honom. När de var färdiga att gå sin väg, sade Cunglach dem att det inte fanns någon väg att komma ut mer än genom bakdörren och att det var en etterhund bunden bakom dörren och den hade tre valpar, och han ansåg den hunden mycket farlig.

"Jag har oxens lungor", sade slaktaren.

"Och jag har en klump deg", sade bagaren, "och vi kasta alltsamman till hyndan, och så länge hon håller på att äta upp det, tar hon oss inte."

"Det är bra", sade Cunglach, "och därmed gick de till bakdörren och innan hunden hade tid att ge ifrån sig ett enda gläfs, kastade de oxlungorna hos henne, och då hon hade fått så mycket god mat att äta, brydde hon sig förstås inte alls om att hugga efter dem. Därvid böjde

S.14

sig Cunglach ner och lyfte upp de tre valparna i sina händer och så bar det iväg med dem, och, kära ni, det är då inte osanning att säga att de tog till fötter, för de visste väl att de skulle bli förföljda.

De lade vägen bakom sig, utan att någon visste om det, och kära ni, ^{då/} det dagades på morgonen, vaknade Coirneach och började gnugga sig i ögonen och skallen ~~o~~ stolen pratade på. Coirneach började lyssna. "Sannerligen", sade han, "det var en besynnerlig röst för jag förstår inte ett ord av vad den säger."

Han steg upp för att tala med Cunglach, om det verkligen var han, men på Cunglachs plats fann han inte annat än en hästskalle och en konstgjord tunga. Han blev alldeles ursinnig och slog hop händerna. "Vid Gud!" ropade han, "det är min broders söner, som jag tänkte låg i graven för många år sedan, och om jag inte tar livet av dem hastigt och lustigt (raskt och rådigt) så kommer de att spela mig ett spratt, som inte blir mig till gagn". Han gick ögonblickligen till etterhyndan och löste henne och när hon var lös och ledig, rusade hon naturligtvis som en marsvinsfläkt efter sina valpar, medan han inte alls hade gett akt på att valparna var borta.

Under tiden hade de tre hunnit ett långt stycke, men hur långt de än hunnit, tog det ej lång tid för hunden att hinna fatt dem, och så snart de hörde hundskallet bakom sig, lade de en av valparna på vägen. Med den fart hon hade, rusade hon förbi valpen i sin iver att bita dem, men när hon kände lukten av valpen, vände hon tillbaka till honom, grep honom med sin mun och så bar det av tillbaka hem, och när hon hade nått hemmet, blev

alla tre till fötterna och de gick och de gick allt vad de orkade till middagstiden. Ungefär så dags träffade de på två man som tröskade havre med två slagor på vägen, och den tredje mannen skakade halmen. Cunglach hälsade på dem och sade: "Kanske ni är trötta och det skulle nog inte skada er att ta er en rast och överlämna slagorna till oss, för vi är lite frusna och vi får värma oss med att tröska en stund."

"Ja sannerligen", sade tröskarna, "de är vänner som ger oss en vilostund."

Det var nu godt och väl. De två äldre tog de båda slagorna och började tröska, och Cunglach var förstås inte sen att skaka halmen. De tre nyssnämnda tröskekarlarna lade sig i halmhögen och där hade de inte legat länge förrän de föll i sömn, ty de var trötta, och i stället för att binda halmen i buntar, så gjorde han på det viset att han i stället kastade den ovanpå de tre som sov.

S.16

Allteftersom tröskarna tröskade svettades de och de gned en handfull damm i ansiktena för att smutsa ner sig, för de väntade minut för minut att förföljarna skulle hinna fatt dem, och kära ni! inte långt ifrån dem såg de farbroders ryttare komma i vildaste fart, och när de kom i närheten av de tröskande, ropade anföraren högt och sade till dem:

"Har ni gett akt på tre män som har gått den vägen idag?"

Han fick inte ett rop till svar från dem, men Cunglach vinkade med handen på honom och gjorde ett tecken med fingret åt honom att de var i halmhögen.

I en handvändning, kära ni, hoppade tre av dem från

hästryggen och lyfte upp halmen från dem, och de stackarna låg i sin djupa sömn där. De gögg huvudena av dem med detsamma och förmodligen var anföraren belåten med det, för han trodde det var Bård-sgológs tre söner som låg där framför honom.

De återvände och de tog de tre huvudena hem som gåva åt Coirneach. När Coirneach betraktade (granskade) dem så blev han bara så där halvbelåten, ty han var i tvivelsmål om det verkligen var ynglingarnas huvuden som de hade med sig, men bevars, han måste låta sig nöja, ty han visste att det lönade sig lika bra att kasta en torva mot solen som att försöka skada sin broders söner, ty de var för sluga i sin uppfinningsrikedom (på huvudets vägnar).

Det var nu godt och väl och inte illa. När ryttarskaran hade vändt om hem, strövade Cunglach och de båda andra i landet, för de visste att de tre dödade människans anhäriga skulle ställa till bråk och strid om mordet som begåtts mot dem. De gick från vägen och uppehöll sig på den ödsligaste plats de kunde finna. De tillbragte en tid av sitt liv på det viset i det de livnärde sig med dalarnas fåglar och skogarnas nötter. Det var ständigt deras önskan att utföra ett ~~kedrägeri~~ förräderi mot deras farbror, om det var dem möjligt, och till slut kom den dagen, ty deras farbror var ute på jakt och villebråd (hjort-)slakt och han var på återvägen ensam i skymningen tvärs igenom den skog där de tre bröderna vistades, och så snart Cunglach såg honom, sade han till de båda andra:

S.17

"Här är vår farbror! Låt oss börja slås med varandra om vår faders testamente och när han kommer fram till oss, så är jag säker om, att han kommer att fråga oss

varför vi slåss, och om han inte reder ut testamentet åt oss, så skall vi låta honom umgälla det."

Därmed fick de tre bröderna fatt i tre käppar och började låtsas slå varandra och på det viset höll de på tills farbrodern kom fram till dem och farbrodern kände förstås inte igen dem, men likaväl, käraste ni, frågade han dem av vad anledning de slogs och i en handvändning stod de tre omkring hästen och Cunglach sade:

"Bevars", sade han, "när vår far höll på att dö, så gjorde han ett testamente, och om vi inte kan få rätsida på det, lämnade han avgörandet åt den första man som skulle komma hit sedan far dog."

"Säg mig testamentets innehåll!" sade farbrodern.

Cunglach talade och sade:

"Han lämnade mig det färska och det gamla".

Den andre brodern ^{a/} sade :

"Han lämnade åt mig det krokiga och raka."

"Ja," sade den tredje, "han lämnade åt mig vad som är under jorden och vad som är ovan jord."

"Nonsens!" sade farbrodern. "Det finns minsann inte en enda människa som skulle kunna reda ut det testamentet."

"Jaså minsann!" sade Cunglach. "Om du inte är istånd att döma i den saken, så tag det här från mig", och i samma ögonblick gav han honom ett slag av käppen tvärs över hans huvudskål och det kastade den stackaren i ett tungt fall till marken och Cunglach sade: "Det är ljuvare än den konstgjorda tungans röst."

"Ajaj" sade farbrodern, "jaså det är ni som är här", och för att göra en lång historia kort rusade alla tre på

sin farbror och slog ihjäl honom och därmed var de belåtna.

"Kom nu!" sade Cunglach, "ty det är inte tid till dröjsmål, och vi måste genast och i hast lämna detta landet."

De gav sig i väg så fort som deras fötter kunde bära dem tills de helt och hållet kunde lämna landet, och, hjärtans skatt! de gjorde varken rast eller ro förrän de hade nått Blå Bergen (Sléibhte Gorma) ty Cunglach visste att det hos konungen av Sleibhte Gorma fanns en blind vis och att det ej fanns en siare på hela jordens yta som var visare i att sia än han. Och, när de var på två eller tre mils avstånd från kungens stad, var de på väg upp för en höjd, och när de hade nått dess topp, låg kungssatden klar inom deras synkrets, och Cunglach sade: "Jag ser en vagn med ett par hästar för i full galopp, och utan minsta tvivel", sade han, "är det kungen som sitter i vagnen och säkert är den blinde siaren med honom, ty han far inte ut utan honom, och nu är vårt tillfälle att få honom att tala om vår framtid."

"Bevars!" sade den äldste brodern. "På vad sätt får vi tillfälle att tala med honom?"

"Å", sade Cunglach. "Det är lätt att göfa för vi sträcker ut oss längs vägen med några famnars mellanrum mellan oss, och när kusken får se oss ligga där utsträckta, ropar han högt att där ligger en död man invid vägen."

Ja, så blev det. Det gjorde som det är sagt och den äldste brodern var den förste som vagnen kom till. Kusken ropade högt att det låg en död man på vägen och

S.19

hästarna ville ej gå förbi utan skyggade. Då tittade kungen ut och sade till sin blinde siare:

"Där är tydligen en man där vare sig han lever eller är död."

Siaren talade och sade:"Låt körsvennen föra mig fram till honom!"

Det skedde som han hade sagt och den blinde siaren lade sin hand på mannens hjärta.

"Inte är han död än," sade han,"ty hans hjärta slår, och det hade varit en viktig sak om han hade varit död, ty det är honom i födelsen bestämt att han skall bli överbefälhavare över Roms här."

De for vidare och de hade ej kommit många famnar förrän de träffade på den andre brodern i ordningen.

"Ve och förbannelse!" sade körsvennen. "Här ligger en annan ståtlig karl död."

Siaren fördes fram till honom och han blottade hans bröst och lade sin hand på hans hjärta.

"Han är alldeles levande", sade han. "Och en lycka väntar honom, ty han skall bli konung över Norges rike (Céirúire).

Det var nu godt och väl och inte var det illa. Hästarna sattes igång och de hade förstås inte kommit långt förrän hästarna skyggade och började konstra och stegra sig.

"Vad tusan går det åt hästarna?" sade kungen till körsvennen.

"Å!" här är en man till som ligger utsträckt tvärs-över vägen", sade körsvennen.

"Står det så till", sade kungen, "så kommer vi inte till slutet av vår resa i dag, men hur det än må vara

sade han till siaren, "så se efter om mannen där är död!"

Siaren leddes fram till honom och kände honom på pulsen och sade till kungen: "Han är lifslevande och det är för denne man från födelsen bestämdt att viga vid galgen."

S.20

"De måste ha trampat på hungergräs", sade kungen, och därmed kastade kungen en börs med guld till Cunglach, och, kära ni! Cunglach gjorde inte den minsta rörelse, och därefter, mina vänner, stramade körsvennen (tygeln) betslet i hästarnas munnar och lät dem smaka piskan, och så bar det i väg med dem i galopp.

När hästtrampet hunnit utom hörhåll för Cunglachs öron, reste han sig och stoppade förstås väl ner börsen i sin ~~ficka~~ ficka. De andra båda bröderna reste sig likaledes och de samlades alla tre.

Det var nu godt och väl. Cunglach frågade de båda andra vilket öde som väntade dem och när de hade talat om för dem, vad jag redan sagt, började hans ben att vika sig under honom och han sade:

"Lycka och framgång väntar eder, men höjden av olycka är mig bestämd, ty jag skall viga vid galgen och ingen olycka alltifrån himmeln till jorden är värre än den."

"Ja, det är illa nog", sade de båda andra, ty de tänkte att det var galgen att hängas i som väntade honom, men för den skull gav de sig i väg och med den fart de gick, kom de till ett vägshål och då sade Cunglach plötsligt:

"Jag följer inte med er längre ty eftersom det råkar vara så att jag är bestämd till galgen, är det ej

rätt och riktigt att jag är i sällskap med er!"

De båda andra började tala vänligt (smickra) med honom men det hjälpte inte. Cunglach vände dem ryggen och tog den smala vägen mot sydväst medan de andra gick mot nordost. Och förmodligen hörde man inte mer av dem, ty här är det slut med berättelsen om dem.

Det var nu godt och väl och inte illa. Cunglach gick ~~dit~~ ditåt näsan pekade och ingenting undgick hans uppmärksamhet ty han var så elak (förbittrad) att han hade handen (funderade på) alla slags brott, det ena värre än det andra, emedan han dag efter dag tänkte att han den dagen skulle komma i galgen och allt efter som han tillryggalade vägen gick han hela tiden och muttrade och grälade med sig själv (i sitt stilla sinne) över att han var så mycket olyckligare lottad än hans båda bröder, men för den skull (likaväl) gick han alltjämt framåt och kungens börs kom honom väl till pass, ty han var i stånd att betala för mat och undfägnad allt efter som han fick sådant. Han hade genomvandrat en stor del av landet på detta sätt.

S.21

Vid nattens inbrott kom han in i en stad och han gick genom gatorna och gav akt på en skomakares hus. Han gick till dörren och gick utan vidare in och när han stod därinne på golvet bad han om nattlogi och sade:

"Jag är inte någon tiggare utan är i stånd att betala för mitt hattkvarter."

§Det går väl an", sade husmodern. "Du skall få logi av oss sådant vi har det, och om du inte är belåten med det, så får du skylla dig själv."

Där bodde inte andra i huset än hustrun och mannen.

Mannen var skomakare och när Cunglach hade satt sig ner, började han prata med husbonden och sade:

"Jag har lätt att lära och är händig och om du har brådt med ditt arbete, så skulle jag vilja hjälpa dig, om jag kan göra skor åt någon."

"Ja, det var en utmärkt sak", sade skomakaren, "ty jag behöver just en sådan som du och det kan allt hända att lyckan har fört dig in till oss."

Därmed, köra du, räckte han ~~Cunglach~~ läst (block) läder, pryl, hammare och becktråd till Cunglach och han började sy och sömma skor och det var ingen risk eller fara för att husbonden var hälften så god skomakare som Cunglach.

Det var nu godt och väl. Han hade inte länge varit i gång med sitt arbete förrän det kom en stor sugga till dörren och hon satte in trynet och gav från sig ett grymtande. Hustrun steg upp och gick till dörren med en degklimp i händerna och kastade den åt suggan. Cunglach såg på suggan med ena ögat medan han såg på arbetet med det andra och när svinet gav sig från dörren, frågade Cunglach om den där suggan var deras egen.

S.22

"Nej, bevare oss väl:" sade skomakaren. "Det är den inte, utan den tillhör stadens borgmästare, och den går här förbi morgnar och aftnar, och då måste vartenda hushåll i hela staden ge henne lite mat."

"Det är nu godt och väl!" sade Cunglach, "men varför är det ingen här i staden som tar och slaktar henne?"

"Ojojjoj!" sade skomakaren, "om någon skulle göra henne något för när, så kommer ögonblickligen hans kropp att sönderslitas mellan ett hästspann.."

Cunglach rev sig i huvudet och samlade mellan tänderna: "Jag skall allt slakta dig eftersom galgen råkar vara bestämd för mig i alla fall."

Det var nu godt och väl. När det blev sövdags, gjorde de i ordning en bädd för Cunglach och så gick de förstås till sängs alla tre, och det började inte förr dagas än Cunglach och skomakaren hade satt sig och börjat sömma skor allt vad de orkade. En liten stund senare steg hustrun upp och började laga till frukosten, och när den var färdig gick de båda skomakarna till bords och började äta. De hade inte ätit sig halvmätta, då suggan kom till dörren och gav till ett grymtande. "Å, minsann och tid" sade hustrun, "här är suggan, och jag som inte har ett dugg att ge henne!" och hon tog helt enkelt den maten som hon hade satt fram åt de båda skomakarna och kastade den till dörren åt suggan.

Cunglach blev ursinnig över detta och svor en dyr ed att han skulle våga vad som helst för att ha hämnd på suggan.

Välän! mina vänner! De båda männen satte sig till sitt arbete igen och så arbetade de till skymningen. När de såg att kvällsmaten var färdig slutade de upp med arbetet och så gick de ivrigt till anfall på maten, hungriga som de var, men de hade inte ätit mer än två eller tre munsbitar förrän suggan grymtade vid dörren. Hustrun steg upp för att passa upp svinet och Cunglach steg fort upp och raskt tog han maten ur hustruns händer.

"Den här gången är det jag som skall mata suggan", sade han.

Han kastade maten mitt på golvet och lockade in suggan just i det ögonblick då hon hade munnen full och så gav han henne ett slag med yxhammaren mitt på hennes hjässa, och käraste du, han fick död på henne med detsamma så det inte ens ryckte i hennes öra.

"Aj,aj,aj!" sade skomakareparet. "I morgon kommer vi att hängas!"

Cunlach stampade i marken.

"Håll käft och tig!" sade han, "och om ni inte det gör, så tar jag livet av er bägge två!"

Han skrämde de stackarna till den grad att de inte vågade säga ett ord vidare.

Cunlach stängde dörren och började skälla grisen med sjudande vatten och minsann och tid! det tog inte lång stund för honom att ränsa grisen och sätta pinne i munnen för att hålla den öppen, men för allt det stora innanmätets skull så behövde han stora mängder kokande vatten och för den skull måste han hålla en stor eld brinnande större delen av natten. Han styckade grisen och grävde ett hål i rummets golv och där saltade han ner grisen i gropen. När den var nersaltad lade han en tyngd (weight) ovanpå och skylde över alltsamman så att inte ens det skarpaste öga skulle upptäcka hålet. När han hade gjort det, gömde han väl undan räntan och allt annat som var kvar av djuret.

På morgonen, kära ni, var det stor uppståndelse i staden då suggan inte hade återvänt hem. Natten hade det varit hård frost och snö hade kommit och de kunde inte se spår av suggan i snön. Därav kunde man förstå att någon hade slaktat henne. När man talade om för borgmästaren

att suggan ej stod att finna, satt han och rådslog med sin blinde siare och han sade till honom:

"Jag kommer ej att ge dig lön, om du inte är i stånd att tala om för mig vad behandling som min sugga utsatts för."

Siaren svarade: "Vi har haft frost och snö under natten och vilket hus i staden man än må ha slaktat suggan i, så finns det ej ett dugg frost kvar på huset på grund av värmen av den eld de har haft där under natten. Skicka ut dina soldater över hela staden, och om det finns ett hus i staden utan istappar, så är det i det huset din sugga finns"

Det var sannt nog. Han sände ut soldaterna och de började granska husen och vertenda hus i staden var fullt av rimfrost utom det huset, men, min gosse, "katten är inte äldre än vaksamheten", ty Cunlach var lika slug som den ~~bl~~ blinde siaren. Han visste nämligen mycket väl att värmen från elden skulle leda förföljarna till huset, och när han såg soldaterna komma, så var det ingen tid till dröjsmål, utan han av med kläderna i en fart och lade sig i sin säng. Han sade till mann och hustru att elda bra och hänga en stor kittel med vatten på kroken över elden och att bägge två skulle taga fram flanellstycken och doppa dem i kitteln och lägga om honom, ty han vrålade av kolikplågor, om det nu var sant.

Som sagt så gjort och soldaterna och de letade överallt både uppe och nere (högt och lågt), men de kunde ej se ett spår av vare sig inelvor eller blod, och under hela tiden min gosse, låg Cunlach med gapande mun och försökte hämta andan och att gå från död till liv i sina gräsliga plågor. De båda makarna jämrade sig, som man skulle säga

S.25

och doppade ideligen flanellstyckena i kitteln och lade på det sjuka stället.

Soldaternas anförare talade och sade: "Är det er son?"

"Ja visst, kära hjärtanes", sade hustrun, "men ack vi får inte länge behålla honom, ty dödsrosslingen hörs i hans strupe ~~och~~ ^{av} de svåra plågor som har satt åt honom alltifrån går afton och jag och min man harrent släpat ut oss med att föröka värma vatten åt honom i natt och med att badda på honom med det i hopp att han skulle få lättnad en stund men det har han ej fått."

"Ledsamt nog (olycka), stackars kvinna!" sade anföraren och därmed befallte han sina män gå ut, ty husets folk hade det svårt nog utan att de skulle öka deras bekymmer.

Så gick de sin väg, min vän, som om man hade gett dem en örfil och så gick de hem till borgmästaren och när de inte hade med sig minsta upplysning om suggan, var borgmästaren nära att mista förståndet och han sig åter att rådslå med den blinde siaren.

"Jag tror", sade han, "att du driver (skojar) med mig och att det är din avsikt att göra mig till åtlöje. Om du inte fort säger mig på vad sätt jag skall få fatt i min sugga, skall jag på stället låta avrätta dig."

"Det är mitt råd till dig", sade siaren, "att sända ut en kungörelse att det finns en påse guld i en viss kvarn, och vem helst som är så modig att han hämtar guldet ur kvarnen, den skall du låta behålla guldet och att du skall göra honom till vice borgmästare så att han om han lever så länge skall bli överborgmästare efter din död. Vem det vara må, som har slaktat suggan, så kommer han att göra sitt bästa att få tag i guldet. Men

då du detta gör, så skall du stänga alla dörrar och fönster på kvarnen utom ett trångt fönster som sitter åtta fot över marken och på insidan under det fönstret skall du sätta en stor tunna full med tjära och fett (greas) så att när tjuven ger sig in, så måste han stiga ner i tunnan och om han det har gjort, så kommer han inte ur den igen om han så har hundra mans styrka.

S.26

Som sagt så gjort, min gosse, och när Cunglach hörde om guldet, började han tala väl med skomakaren och med all den goda maten de hade då de åt fläsk, så ville de gärna ha pengar så ~~de~~ att de riktigt kunde dansa macksyss. Och hur det nu gick, så övertalade Cunglach skomakaren. De gav sig ut mitt i natten och gick till kvarnen och när de stod nedanför fönstret sade Cunglach:

"Jag skall gå in och stå du noga på vakt och släpp inte förföljare på mig", men gosse lilla, det bara låtsades Cunglach, ty han visste att det fanns en dödsfälla där innanför (på insidan) men vad heller som är så började han klättra uppför väggen och låtsade att det var rent omöjligt för honom att komma in.

Skomakaren stod där i lugn och ro men på samma gång var han avundsjuk, för han tänkte att om Cunglach komme in så skulle han inte dela lika med honom i fråga om pengarna och medan de tankarna for genom hans sinne sade han till Cunglach:

"Jag är mindre än du och det är bättre att jag ger mig genom fönstret, för det är litet, och din syn är skarpare i fråga om att se förföljare och du är starkare att avvärja deras angrepp om de komma på dig."

"Låt gå för det!" sade Cunglach och därmed sänkte han sig ner, tills skomakaren fick ställa sig på hans båda axlar och så lyfte han honom upp till fönstret.

Så gav sig skomakaren in för han tänkte att han inte hade annat att göra än att ta guldet, men i dess ställe så hade han knappt kommit ner från fönstret förrän Cunglach hörde honom ropa på hjälp.

Cunglach upp till fönstret, och där var den stackaren i tunnan och tjära bubblade i munnen. Cunglach kunde inte ge honom den allra minsta hjälp för han stod nere ända till ögonbrynen i tjäran.

"Eftersom jag inte kan ge dig någon hjälp", sade Cunglach, "så skall jag åtminstone inte gå hem utan pengarna."

S.27

Därmed steg han på skomakarens huvud och gav sig in med ett enda språng. Han grep säcken och så starkt var han att han kastade ut guldsäcken genom fönstret. Så skar han huvudet av skomakaren och kastade ut det efter guldsäcken, ty han visste att om man fick se skomakarens ansikte på morgonen, så skulle man känna igen honom och så skulle han bli hängd på morgonen. När han hade lämnat kvar den huvudlösa kroppen åt dem, höjde han sig upp och gav sig ut genom fönstret. Han kastade upp guldsäcken på sin rygg och tog huvudet under armen och så for han i väg så raskt som en killing tills hankom bakom skomakarens hus, på en plats där det var en liten täppa. Där grävde han ner skomakarens huvud i ett djupt hål. När han hade gjort det, gick han in i huset utan att någon märkte det och kastade guldpåsen mot golvet. Och när skomakarens hustru hörde slamret av guldet. "Oj, oj!"

ropade hon, "vad är det för något du har med dig, och var är han själv?"

"Det göt alldeles detsamma var han är", sade Cunglach.

Hon ropade och grät. "Det är klart" sade hon, "att min förträfflige man är död."

"Ja", sade han, "men låt så vara! Har du inte mig i hans ställe, och är inte jag bättre än en hel skeppslast av sådana som han, och dessutom har vi en massa guld och fläsk och eftersom det har gått som det har, så har du ingen anledning till sorg och klagan."

Då hon hörde de orden, lugnade hon sig och log. Och kära hjärtanes, inom ett ögonblick var hon så stolt som en påfågel och beundrade sig själv framför en spegel och medan hon gick fram och tillbaka i huset var hon så munter som hon kunde vara, ty hon tänkte att hon skulle ha Cunglach som make och till slut började hon prata och sade:

"Min älskling, var fick du tag i guldet?"

"Det gör detsamma, var jag fick tag i det", sade han, "men vi har det, och jag är dödligt rädd för att jag får betala för det dyrt och jag besvär dig", sade han, "att inte yppa hemligheten ens för dörrposten, ty om du gör det, såär både du och jag dödem." S.28

Efter att ha tillbragt en del av natten med att berätta historier, gick de var för sig till sängs men nästa morgon, kära ni, så var det stor uppståndelse över hela staden över att guldet var borta ur kvarnen och en kropp utan huvud var kvar i tjärtunnan. När nyheten nådde borgmästaren om att guldet var borta utan att man hade

fått fatt i tjuvarna, blev han ursinnig och han svor att han skulle ha siarens liv, ty det var han som hade rådt till att lägga guldets i kvarnen. Han sände bud efter den blinde siaren och han kom i en handvändning.

"Guldet är borta", sade borgmästaren.

"Ja, jag hör det", sade siaren.

"Jag tror du driver med mig," sade borgmästaren.

"Nej det behöver du minsann inte vara rädd för", sade siaren, "men jag är säker om att den spektakelmakaren, vem han än må vara, är en bland de slugaste män som finns och jag måste uppbjuda hela min förmåga för att gripa honom om han verkligen är av denna världen och här har du mitt råd: kroppen som är i kvarnen, tag den och bind den på ryggen av en häst. Låt så leda hästen rundtomkring i hela staden. Låt en man gå ~~efter~~ och leda den vid tygeln och ett regemente soldater följa efter. Allteftersom hästen går förbi dörrarna, kommer folket att se på liket och vilken familj i staden som liket tillhör, så när de får se kroppen, kommer de utan minsta tvivel att bryta ut i klagorop av sorg."

"Ditt råd är godt", sade borgmästaren, "men om det inte leder till resultat, så skall din tid bli kort här i livet (världen).

Man gjorde som det var sagt, mina åhörare, och när Cunglach såg hästen vid gatans ena ände, gick han från dörren till elden och sade till hustrun (matmodern):

"För ditt liv akta dig om du skulle börja gråta när liket kommer framför dörren?"

Hon svarade att hon inte skulle gråta och han började pligga skor men höll hela tiden ögonen på henne och, kära ni,

i samma ögonblick hon fick syn på liket, skrek hon och grät och det var inte tid till dröjsmål för Cunglach. Han gjorde ett snitt med kniven tvärs över lillfingret så det hängde och slinkade.

När soldaterna hörde klagoropet trängde (rusade) de in som en myggsvärm och Cunglach låg mitt på golvet och blödde som en ox och skrek av smärta och kvinnan svimmade gång efter annan i sin klagan över liket men soldaterna trodde att det var över Cunglach hon klagade, ty Cunglach sade dem att anledningen till ehnes klagan var att de inte hade mer att leva av än det lilla han förtjänade genom sitt arbete med att göra skor", och det är anledning till bekymmer för oss", sade han, "om jag länge får lida av skadan på mitt finger."

I stället för att döma husets folk fick soldaternas anförare medlidande med dem. De gick ut och så gick de gata upp och gata ner ^{tomhändta} över hela staden utan minsta resultat, och på aftonen återvände de till borgmästaren och kära bror, när de talade om för honom att de varit föremål för åtlöje under dagens lopp, så var det nära att han miste förståndet "och" sade han ursinnig till den blinde siaren:

"Nu ger jag dig inte vidare ett ögonblick till ånger, ty dina benknotor skall blekas i morgon bittida på dynhögen".

"Ledsamt nog sade den blinde siaren" men jag besvär Eders Högvördighet att ge mig en frist på år och dag och om vi inte har ett fast grepp om spektakelmakaren inom den tiden, så ger jag dig lov att ge slughuvudet vilket dödssätt som du har lust till."

S.30 "Nå må det bli så då", sade borgmästaren, "men redogör nu för mig på vad sätt du hoppas gripa den boven."

Siaren talade och sade:

"Din familj hade en förtrollad lans men den bortrövades (togs med våld) /stark hand/ och den finns för närvarande hos kungen av Sleibhte Gorma (Blå Bergen) fast den borde tillhöra dig, om det någon rättvisa stode att få, men "våld går före rätt" och det finns ingen kung på jordens krets (på världens mark) som är i stånd att vinna seger över kungen av Sléibhte Gorma sålänge han har den lansen, ty det är så mycken trolldom i den lansen att den skulle döda tusentals med att sträckas ut på armhåll från dess bärare ut i striden. Om du hade den lansen skulle du snart vara kung i stället för kungen av Sleibhte Corma. Jag är övertygad om att det ej finns någon att få som är i stånd att få tag i lansen, ty det är hundratals män omkring den för att skydda den, och det är hundratals män som har dött från tid eller annat, vid försök att få tag i den. Nu är det mitt råd till dig", sade han, "att sända ut en kungörelse att du skall ge din dotter till maka till den bäste hjälte som har mod att gå till kungen av Sléibhte Gorma och skaffa dig den förtrollade lansen och att ge honom år och dag för att utföra det arbetet, och jag är övertygad att slughuvudet ger sig ut på den färden och jag är alldeles övertygad om att han ej skall lyckas. Men naturligtvis, om han lyckas ge dig lansen, så är han väl värd din dotter. Om ingen ger sig ut på den resan, så är jag villig att lida döden sedan år och dag gått tillända.

Borgmästaren hörde tålmodigt på honom och när han hade talat ut, talade borgmästaren och sade:

"Ofta har jag hört min farfars fars familj tala om lansen, och jag skulle ge allt jag någonsin sett om jag

bara hade den. Jag skall därför göra som du har sagt."

S.31

Kungörelsen skickades ut, kära du, och landets unga män tog den dagligen under övervägande, men trots allt hade de ej mod att gå åstad för att få med Kungen av Sleibhte Gorma att skaffa fastän alla längtade efter ^{g/} bormästarens dotter, ty hennes skönhet övergick allt.

Det var nu godt och väl och inte illa, kära du. När Cunglach fick se kungörelsen, "Minsann!" sade han "eftersom det råkar vara så att galgen är min lott, skall jag se mig om efter ett tillfälle att få landet, för jag är lika nöjd att dö i tapper strid som att dö i galgen".

Den kvällen gick Cunglach till sängs fast besluten i sitt sinne att han skulle gå ut och söka lansen om han så skulle mista livet på försöket.

Omkring midnatt låg han i djup sömn och han började drömma och han såg då isin dröm att en kvinnoskepnad stod vid hans bädd och talade till honom och sade:

"O Cunglach! Jag har kommit till dig för att ge dig ett råd till ditt bästa. Du skall få den lans som du hoppas på. Gå till den och den (en så och så beskaffad) slätten i morgon kväll och sträck ut dig raklång där i gräset; och det finns åtta ston på slätten och de går och nosar och äter av gräset rundtomkring dig. Rör dig inte det minsta men håll öronen på spänn och lyssna och då ett sto bland dem gnäggjar tre gånger klockan 12 på natten, rusa (stig) då ögonblickligen upp och sätt dig gränsle på henne. Jag går i god för att hon kommer att bära dig till din resas mål. Farväl nu och må du ha lycka på resan!"

Hon försvann i en handvändning och Cunglach vaknade på ögonblicket och han erinrade sig tydligt vart enda ord som

hon hade sagt. Han steg upp på morgonen så pigg som en sparv, så vänlig som ett lamm och så kvick som en killing. Han tvättade sitt ansikte och kammade sitt hår och han åt förstås sitt morgonmål och han började gå fram och tillbaka för att fördriva tiden tills aftonen kom och jag kan försäkra att han till den där slätten och sträckte ut sig i gräset som det hade sagts honom och det dröjde inte länge förrän stona samlades omkring honom och på slaget 12 gav den minsta och magraste (krokigaste) av dem från sig tre gnäggningar och Cunglach blev ledsen över att det inte var någon av de blanka (välryktade) och välfödda som gnäggade, ty han tänkte att det lilla usla stoet inte var i stånd att bära honom, men likaväl, i en handvändning tog han ett språng upp på stoets rygg och tog ett fast och stadigt grepp i manen ty den fick tjänstgöra som både tygel och sadel för att hindra honom att falla av.

Det var nu godt och väl, min hjärtans vän. Han var inte förr på stoets rygg, förrän det for upp i himlens sky och det har inte funnits en sådan avresa alltifrån världens nordpunkt intill dess sydpunkt som den hon åstadkom, och, min vän, hela tiden hade Cunglach en drunknandes grepp i hennes man ty han såg framför sig blixtar gå högt upp i himmelen och han sade sig att om hon skulle fara genom eldflammorna så skulle han bli till aska, men så fort hon kom fram till flammen gav hon från sig ett skrik och en gnäggning och på ögonblicket skildes flammorna åt så att de for genom elden utan att få en brännblåsa ens.

En kort stund därefter gav hon sig ner på marken och Cunglach steg av hennes rygg för att få hämta sig, ty han var mycket uttröttad. Han var inte förr nere på marken

S. 33

än stoet omskapade sig i en kvinnas gestalt och började berömma för hans stora mod.

"Var inte rädd eller ängslig för mig", sade hon, "ty jag har inte fört dig hit för att göra dig någon skada, men tala om vem jag är. Jag är din släkts skyddsande (fylgia) och du är inte den förste av slakten som jag har hjälpt, och," sade hon, "ser du kungapalatset där borta?"

"Ja, det ser jag", sade Cunglach.

"Den lansen som du söker finns där och om du inte gör som jag säger dig, blir ditt liv kort. Det är hundratals skarpt och tungt beväpnade som vaktar lansen och de brukar sova tre nätter och tre dagar i varje vecka och vaka i fyra nätter och fyra dagar, och från det de faller i sömn finns det ingenting som kan väcka dem innan tiden är utlupen mer en enda sak och det är en guld-gonggong ^(trumma) ~~trumma~~ som är upphängd på samma krok som lansen och vem som helst som går till lansen, så tar han först guld-gonggongen och när han det göt hoppar den ur hans hand och faller på marken och genom sina starka och ljuva klang åstadkommer den en jordbävning sju mil rundtomkring och i samma ögonblick, kära du, står hären uppställd och med vapen i hand och det är många säner till kungar och drottningar som har smakat döden, då de sökt få tag i lansen. Nu, Cunglach, är de för ögonblicket i sömn och du kan gå in och trampa rätt på dem utan att det är någon risk för att du skall väcka dem och när du har kommit så långt som till lansen så för ditt liv lägg inte din hand på guld-gongen förrän du först spottat tre gånger på den, och sedan du har gjort det så är geasa brutna och förtrollningen hävd. När du har gjort det så grip guld-gongen i din vänstra och lansen i

din högra hand och sväng den tre gånger omkring ditt huvud och därefter finns ingen fara för dig. Gå nu och gör som jag har sagt dig och kom genast hit till mig."

S.34

Cunglach gick, kära du, så fort som marsvindens fläkt och in i slottet, och så många vakter som bevakade lanssen, var han tvungen att gå ovanpå dem tills han nådde kroken där lanssen hängde. Han gjorde som han blivit tillsagd och det växte minsann inte mycket gräs under hans fötter innan han kom tillbaka till ättfyngian och hon förvandlade sig åter till sto för hans räkning. Han talade inte ett ord, eftersom hon ej sade ett ord till hobom, men hon gav honom ett tecken att sitta upp på hennes rygg. Det gjorde han raskt och hon for upp i höjden och gav sig strax åstad samma väg som hon kommit, tills hon sänkte sig ner på samma slätt där Cunglach först hade funnit henne och samma ögonblick som hon hade sänkt sig ner, lämnade hon Cunglach stående på sina två fötter och smög sig från honom utan att säga ett ord, och det smärtade Cunglach stortligen, då hon ej stannade så att det kunde bli ett litet samtal dem emellan.

Vid ungefär samma tid var år och dag nästan gångna förbi, och Cunglach tänkte att det var bäst för honom att gå till borgmästarens hus med detsamma och visa honom lanssen som tecken till att han hade uppfyllt kungörelsens innehåll.

Han skyndade ögonblickligen åstad och då han nådde fram till borgmästarens hus, väntade husets folk just på att den

blinde siaren skulle avrättas, ty år och dag hade gått till ända och borgmästaren hade inte hört att någon enda människa hade gått för att hämta lansen, men Cunglach inträffade just i tid att rädda honom, ty just då de var i förd med att kväva honom mellan två dunbäddar, när Cunglach kom tillstädes: "Vad är det för konstigheter ni här håller på med!" sade Cunglach till borgmästaren.

"Ja," sade borgmästaren, "det är en sak som siaren här har förtjänat sedan en tid tillbaka, ty han har gjort mig till ett åtlöje den ena gången efter den andra, men jag skall göra slut på hans slughet och det borde jag ha gjort för länge sedan."

"Vänta, vänta!" sade Cunglach, "kanske han inte är det minsta skyldig. Förklara för mig nu, med Eder Högvördighets goda vilja, på vad sätt han gjort dig till ett åtlöje."

Borgmästaren berättade för honom om suggan och kvarnen och guldets och om lansens, som var hos kungen av Sléibhte Gorma, "och", sade borgmästaren, "nu har år och dag gått utan den allra minsta underrättelse om lansens på hela tiden".

Hav tålmod, min gode man", sade Cunglach, "och lyssna nu till mig. Det finns ingen blind siare att få som är skickligare än din siare beträffande de tre tåden, som han gav dig för att få fast tjuven, men den tjuven har överträffat en massa sluga män i fråga om slughet och uppfinningsrikedom och snille, och jag säger dig nu, o borgmästare att du just nu talar med den mannen, ty det är jag som slaktade suggan och som stal guldets och det är jag som gav mig ut att hämta lansens, och jag har lyckats att få den och i enlighet med din kungörelse är din dotter min och jag har gjort mig väl förtjänt av henne."

Borgmästaren började le och han sade: "Skämtar du eller det ditt allvar med allt vad du har sagt?"

"Det är inte tid till skämt", sade Cunglach, "och innan vi går vidare i historien, så ge nu den blinde siaren hans frihet utan någon fläck på hans anseende!"

Borgmästaren talade och sade:

"Jag skall ge honom friheten på ett villkor och det är att du bevisar för mig med påtagliga tecken att du har gjort allt det som du har sagt."

Cunglach sträckte helt enkelt fram sin hand och sade till borgmästaren: "Ser du att spetsen av lillfingret är avskuren? Ty jag skar av den dagen då dina soldater sökte efter suggan". Och han stack handen i sin ficka och tog upp de båda öronen och sade:

"Här är öronen av den man som var i tjärtunnan den natten då jag stal guldets."

Han öppnade sin fotsida mantel och tog fram under sin ~~mantel~~ arm lansens och sade:

"Här är lansens som fanns hos kungen av Sleibhte Gorma och om du inte nu är belåten, så är du svår att ställa till freds".

S. 36

Borgmästaren sade inte ett ord utan sträckte ut sin hand mot lansens:

"Du får den inte i din hand", sade Cunglach, "förrän jag först har din försäkran, d.v.s. håller du ditt ord som du gav i kungörelsen?"

"Ja, visst skall jag hålla mitt ord", sade borgmästaren, "och varför skulle jag inte hålla det, då jag nu ser att du har tillfredsställt mig i allt som rörde min blinde siars råd och jag ger honom nu friheten och du är hundrafalt välkommen och lycka till, du min hjärtans son, ty din like i uppfinningsrikedom och hjältemod finns inte att få, och jag är

stolt att få dig till måg. Nu ger jag dig min dotter och du har väl förtjänat att få henne."

Borgmästaren bara klappade i händerna och när hans dotter hörde handklappningen, kom hon ögonblickligen in och han bekantade dem med varandra med detsamma, och han sade till henne:

"Denne är från denna stund din make, och efter min död skall han ha arvet efter mig".

Förlovning slöts och de började rusta till brölloppet. Till bröllopet bjöds både kungliga och fattiga folk. De samlades, min hjärtans vän, både fattiga och förnäma (fina) /både svag och stark/, och kära vän, och det hade aldrig hållits bättre bröllop förr, ty det räckte i sju nätter och sju dagar och varje munsbit (rätt) smakade honung och det fanns inte två munsbitar (rätter) som smakade lika. Hela tiden fanns mat och dryck och allt bröllopsfolket hade det förstklassigt och den goda och rikliga maten som de fick var bättre vid slutet av bröllopet än vid början. När de hade ätit upp det bästa och alla behövde sova, skildes de åt den åttonde dagen, och sannerligen, min hjärtans vän, jag gick på stenarna och de gick på vägen, jag kom i land och en massa av dem gick ut på bier cróiar.

Cunglach tänkte att det var galgen att hängas i som var bestämd för honom, men i stället fick han den hustru vars namn var Croch Chumartha (Vackra Galgen).